

Jenter og sånn

Opptak til universitet og høyskoler blir viet betydelig oppmerksomhet hvert år. I år var den store jenteandelen på tannlegestudiet ved Universitetet i Oslo gjenstand for oppslag i media. Så stor var denne nyheten at NRK Dagsrevyen vurderte å lage en egen sak på temaet. Men det ble visst med tanken, for jeg hørte ikke noe mer fra dem, kanskje fordi radiosens «Her og nå» tok poengene. Jeg vet ikke. Men det jeg hadde på hjertet, kan jeg dele med den interesserte leser her.

Faglig er det selvsagt ingen problemer med at et tannlegestudentkull utelukkende består av jenter. De er minst like flinke som gutta, og de klarer selvfølgelig yrkesutøvelsen akkurat like godt. Men er det bra sosialt? Hva betyr en slik rekruttering til studiet for utbredelsen av arbeidskraften og hva får det å si for yrket på sikt? Er jentene like ivrige etter å ta over og drive egen praksis? Hva kan dette eventuelt få å si for praksisstrukturen i privat sektor, og hva betyr det for den offentlige tannhelsetjenesten som er avhengig av tilgang på arbeidskraft over hele landet. Det blir flere spørsmål enn svar, for det er ikke mange pålitelige data å forholde seg til.

Jeg tror at en bedre kjønnsfordeling ville vært et gode for studiemiljøet. Kanskje blir det studentene selv som paradoksalt nok vil merke dette mest. Hvis man tenker på en del av kostskolemiljøene i England så er det tydelig at det ikke bare er et gode å ha kjønnsdelte klasser, enn si kjønnsdelte skoler. Jevnere fordelig kjønne imellom er bra både for det sosiale miljø og for læringsmiljøet. Som et apropos kan vi

tenke på kamerataftenene på Landsmøtet om tjuve år. De vil bli annerledes.

Oslofakultetet har hatt overvekt av jenter i mange år. Svært mange av jentene har kommet fra byen eller kommunene rundt Oslo. Det er stor sjanse for at disse studentene skaffer seg partner fra samme geografiske område, og at de kanskje knytter seg til arbeid i Osloområdet. Dette har noe og si både for fremtidig yrkessted og også kanskje yrkesvalg. Vi vet at jobbmulighet for partneren er en viktig faktor med hensyn til valg av karriere og bosted.

Hva kan disse forholdene bety for fremtidig tannlegevirksomhet? Den offentlige tannhelsetjenesten har over tid slitt med rekruttering og stabilitet. Et viktig moment for å bedre tilgangen til nye tannleger i hele landet har vært å få kandidater fra distriktene til å søke odontologistudiet og dernest til å søke jobb i hjemfylket etter endt utdanning. Vi vet at for eksempel Nordland fylke har lyktes bra med dette. Om gutter faktisk er flinkere til å søke ut enn jenter vet vi lite om, men forhold som nevnt ovenfor gir grunn til å være oppmerksom på dette. Fra «gamle dager» vet vi at mange fant hverandre under studietiden, og det er mange tannlegeektepar som har vært rundt i landet og praktisert før de fant sitt endelige praksissted. Dette har vært bra for tannhelsetjenesten og bra for tannlegene. La oss håpe at jentene i Oslo ser disse poengene og tar med seg partnere og fremtidige kolleger og prøver seg i andre geografiske områder enn Oslogryta.

Hva så med privat sektor, kan en slik

skjevfordelig få betydning for fremtidig praksisdrift og praksisstruktur? Utvilsomt. Det er utfordrende å være selvstendig næringsdrivende, og det blir stadig mer krevende. Selv om sykehjelps- og sykeavbruddsordninger stadig blir bedre, er svangerskap og barneomsorg fortsatt vanskelig å kombinere med det å drive egen virksomhet. Jeg tror derfor at mange fremtidige tannleger vil velge andre arbeidsformer enn å eie egen praksis eller drive som assistenttannlege, slik vi kjenner praksis i dag. Det kan bety at noen få kjøper opp småpraksiser i de største byene for så å selge seg ut til store, kanskje utenlandske, investorer.

Dette er en utvikling vi må leve med, og som vi kan leve med – så lenge disse få ikke får for stor markedsrett. Skjer det, er det mye lettere for myndighetene å regulere tannlegebransjen, og det vil også få konsekvenser for de som biter seg fast og vil drive for seg selv. Jeg holder fast ved at vi trenger et mangfold av virksomhetstyper. Det er viktig å vokte over den liberale yrkesutøvelsen som tannlegene står for. Det er også derfor NTF er opptatt av å legge til rette for at flest mulig kan ha rasjonelle og tidsriktige hjelpemidler i sin praksis, ikke minst når det gjelder elektroniske verktøy. Men det er en annen diskusjon, som vi blant annet skal ta på NTFs informasjonsmøte på årets landsmøte. Vi ses!

Gunnar Skjold